

NATIONAL INSTITUTE
OF REGIONAL DEVELOPMENT
ESTD 2021

Erasmus+

Online conference
ITTA
International Technology
Transfer Association

AGR University

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Третьої Міжнародної наукової-практичної
онлайн-конференції

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ, ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ТА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»

Київ-2021

Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та стратегії розвитку України: тези доповідей III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, м. Київ, 13 жовтня 2021 року/ редкол. О.С. Волошкіна та ін. – К.: ІТТА, 2021. – 1463 с.

Конференція проводиться за підтримки Проекту Еразмус+ «Multilevel Local, Nation- and Regionwide Education and Training in Climate Services, Climate Change Adaptation and Mitigation / Багаторівнева освіта та професійне навчання з питань кліматичних послуг, адаптації до змін клімату та їх пом'якшення в локальному, національному та регіональному масштабах – ClimEd», № 619285-EPP-1-2020-1-FI-EPPKA2-SBHE-JP (15.11.2020 – 14.11.2023)

Збірник містить тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції з широкого кола питань, пов'язаних із актуальними проблемами, пріоритетні напрямки та стратегіями розвитку України.

Були охоплені наступні напрямки:

- екологія;
- економіка підприємства та управління;
- освіта;
- право;
- соціальні комунікації, медіа;
- сучасні інформаційні технології;
- технічні науки.

Редакційна колегія: О.С. Волошкіна, д-р техн. наук, професор кафедри охорони праці та навколишнього середовища, (головний редактор); А.В. Гончаренко, асистент кафедри охорони праці та навколишнього середовища (заступник головного редактора); О.Г. Жукова, канд. техн. наук, доцент кафедри охорони праці та навколишнього середовища (відповідальний секретар).

ІТТА, 2021

Ненько Ю.П. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ РЯТУВАЛЬНИКІВ	197
Непша О.В. ФОРМУВАННЯ ГЕОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ В КУРСІ ГЕОГРАФІЇ ЗНЗ	200
Нікітіна В.В. ПРОБЛЕМА АДЕКВАТНОГО ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ТЕСТУВАННЯ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE	205
Носаченко В.М. МОДЕРНІЗАЦІЯ КАРТОГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ	210
Носаченко Т.Б., Мартинчик Б.В. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВИВЧЕННЯ ЖИВОПИСУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	214
Первушин В.С. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	219
Петрюк Б.В. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	222
Полянська К.С. НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ	224
Прохорова Л.А., Зав'ялова Т.В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	228
Ryurko V.Y. FOREIGN EXPERIENCE OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS IN PHYSICAL THERAPY AND OCCUPATIONAL THERAPY: UKRAINIAN-EUROPEAN VECTOR ...	233
Романець А.В. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ УЧНІВ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	238
Сокол Г.Р. ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УКРАЇНІ І НІМЕЧЧИНІ.....	242

В умовах жорсткої регламентації змісту навчально-виховного процесу педагог був обмежений не лише у самостійному обиранні нових програм і підручників, але й у використанні більш сучасних і ефективних способів, методик педагогічної роботи. На даний час інноваційна діяльність в галузі освіти набуває селективного, дослідницького характеру. Саме тому важливим напрямком діяльності керівників педагогічних закладів, колективів, методичних служб у галузі освіти стає аналіз й оцінка педагогічних інновацій, створення необхідних умов для їх успішної розробки та застосування. При цьому обов'язково враховуються інші сторони суспільного життя, зокрема входження освітніх закладів у ринкові стосунки, які формують реальну ситуацію щодо їх конкурентноспроможності. В основі інноваційних процесів лежать такі освітні засоби та методики, як застосування сучасних інформаційних технологій, інтеграція змісту освіти, диференційоване, проектне, проблемне, програмоване та модульне навчання.

Література:

1. Інноваційні процеси в освіті: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ М.О. Аузіна, А.М. Возна; Нац. банк України, Львів. банк. ін-т. – Л., 2003. – 103 с.
2. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія/ [уклад. О.О. Любар]; за ред. В.Г. Кременя. – К.: Знання, 2005. – 767 с.

Полянська Катерина Степанівна
викладачка кафедри українознавства
Вінницький національний університет імені М.І. Пирогова
ОСВІТА (Сучасні методи викладання)

НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ

Мова визначається як інструмент соціальної взаємодії, як засіб регуляції діяльності, засіб впливу одних людей на діяльність, поведінку інших [3]. Відтак

навіть акт мовчання, незважаючи на відсутність словесного вираження, вважається найбільш інформативним з усіх невербальних каналів [2].

У міжособистісному спілкуванні переплітається 2 види комунікації: вербальна (ґрунтується на словесних символах та знаках і реалізується в розмові, слуханні, читанні, письмі) та невербальна (подає позамовну комунікацію, що ґрунтується на позамовних знакових системах) [9, 2-8]. Природа невербальних засобів, їх місце та роль у комунікації почали досить широко досліджуватись у лінгвістичній літературі ще на початку ХХ століття й активізувалися у другій його половині (праці А. Хілла, Б. Успенського, Г. Колшанського, І. Горєлова, С. Григор'євої, М. Григор'єва, А. Козиренко, Г. Крейдліна, Т. Черданцевої, Г. Уайнрайта, Ю. Фаста, Р. Бердвістела, А. Піза, Л. Солощук, О. Янової, І. Сєрякової, Н. Одарчук, М. Аргайла, О. Кедрової, Є. Верещагіна, В. Костомарова та ін.).

Однак відкритим залишається питання про сутність самого поняття невербальної комунікації, адже у наш час вчені так і не прийшли до його єдиного визначення, а деякі вчені і взагалі звертаються лише до виділення складових частин невербальної комунікації.

Комунікацією традиційно називають обмін інформацією між індивідами через посередництво мовної або іншої загальної системи символів чи знаків [3, 5]. Незважаючи на те, що визначення комунікації варіюється відповідно до теоретичного підходу, існує 5 основних чинників, які характерні загальному процесу взаємодії. Це ініціатор, реципієнт, засіб передачі повідомлення, власне повідомлення та ефект, який воно створює [7].

Як самостійний науковий напрям поняття «невербальна комунікація» (nonverbal communication), сформувалось порівняно не так давно, у 50-х роках ХХ століття [6].

Під невербальними засобами комунікації розуміють несловесні засоби, які супроводжують мовне спілкування та беруть участь у передачі інформації [4,5]. Їх роль у процесі спілкування оцінюється настільки високо, що в

лінгвістичній літературі має місце твердження: не невербальні засоби влаштовані у вербальний компонент, а вербальний компонент органічно входить у невербальну сферу спілкування як в щось первісне [1].

Треба зауважити, що зарубіжні лінгвісти зазвичай використовують термін мова тіла (body language) на позначення невербальної комунікації, тому, зважаючи на тривалу лінгвістичну традицію, можемо вживати терміни мова тіла та невербальна комунікація як синоніми [8].

Невербальна комунікація підпорядковується певним правилам, яким ми слідуємо несвідомо, але реагуємо на їх порушення. До цих правил можна віднести наступне:

- 1) використання невербальних знаків повинно бути визначеним і таким, що впізнається;
- 2) ми повинні вміти переводити наші почуття і наміри в невербальні засоби (“кодувати”);
- 3) спостерігач повинен знати як інтерпретувати невербальні знаки (“декодувати”).

Основні проблеми інтерпретації невербальних повідомлень (їх кодування і декодування) пов’язані з самою природою невербальної комунікації. Особливості невербальних повідомлень (контекстуальність, багатозначність, спонтанність та ненавмисність) передбачають складність процесу інтерпретації невербальної поведінки.

Встановлено, що стійкими та однозначними є лише експресивні коди основних емоційних станів людини: радості, гніву, страху, уваги, здивування, презирства та деяких інших. Інші способи невербального кодування піддаються впливу багатьох факторів. Серед них:

- загальна ситуація спілкування;
- індивідуальні особливості прояву станів кожним з учасників спілкування;
- стать;

- вік;
- ступінь значимості партнерів один для одного;
- культурні та етнічні норми вираження індивідуальних особливостей особистості.

Відповідно, якщо прийняти до уваги всі ці фактори в ситуації безпосередньої міжособистісної взаємодії з метою точної інтерпретації невербальних послань практично неможливо. Тому велика вірогідність помилок у визначенні змісту багатьох невербальних повідомлень.

Література:

1. Богданов В. В. Речевое общение. Прагматические и семантические аспекты/ В. В. Богданов//Учеб. пособие. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. – 88 с.
2. Богданова В. В. Молчание как нулевой акт и его роль в вербальной коммуникации/ В. В. Богданова// Языковое общение и его единицы. – Калинин, 1987. – С. 12-18.
3. Кашкин В. Б. Введение в теорию коммуникации/ В. Б. Кашкин. – Воронеж: ВГТУ, 2000. – 175 с.
4. Колшанский Г.В. Паралингвистика/ Г.В. Колшанский. - М.: Наука, 1974. – 81с.
5. Крейдлин Г.Е. Невербальная семиотика в ее соотношении с вербальной: автореф. дис. докт. филол. наук: 10.02.19. – Москва, 2000. – 68 с.
6. Birdwhistell R. Kinesics and Context: Essays on Body Motion Communication. – Philadelphia : University of Pensilvania Press, 1970. – 338 p.
7. International Encyclopaedia of Communications/ Ed. E. Barnow. – N.-Y., Oxford: OUP, 1989.
8. Korte B. Body language in literature. – University of Toronto Press, 1997. – 323 p.
9. Matterlart A., Matterlart M. Theories of Communication: A Short Introduction / A. Matterlart, M. Matterlart. – UK : Sage, 1998. – 192 p.